

SOCIAL OG SUNDHED
Sundhedsstrategisk afsnit

Dato: 17. maj 2016

Tlf. dir.: 44771846
E-mail: abe3@balk.dk
Kontakt: Anne Ganner Bech

Værdighedspolitik for ældre i Ballerup Kommune: Hørings svar

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
MED udvalg		
<p>MED udvalgene i Plejecentrene Egely og Kirstinehaven</p>	<p>Generelle kommentarer: Vi er enige i den overordnede vision for Politik for værdig ældrepleje i Ballerup Kommune. Vi deler kommunens holdning til hvilket værktøjer der skal anvendes i en værdig ældrepleje. Vi er allerede er godt i gang med at omstille os, idet vi arbejder rehabiliterende med udgangspunkt i "hvad er vigtigst for dig". Vi har dog en enkelt lille bekymring i forhold til yderligere inddragelse af frivillige. Bekymringen har årsag i, at det også kræver ressourcer at have frivillige, eksempelvis til at køre beboere til og fra aktiviteter, til at dække bord og brygge kaffe mm. Når det er sagt, så er vi meget glade for vores frivillige, og vil helst ikke undvære dem.</p> <p>Vedr. Livskvalitet: Hvis de ældre borgere, der bor i plejecentrene skal have mulighed for at fortsætte med at leve det liv, de er vant til – også når de har brug for støtte og pleje samt de andre "dots" under punktet, kræver det ekstra personale, der enten er ansat som ekstra hænder, så det faste personale kan gå fra til aktiviteter, eller personale, der specifikt er ansat til aktiviteter / træning. Vi ønsker personale, der er ansat i det enkelte plejecenter, da det giver bedre kontinuitet i plejen.</p> <p>Vedr. selvbestemmelse: Hvis de ældres mulighed for selvbestemmelse i forhold til hvornår og hvordan, man får støtte og pleje skal kunne efterleves i plejecentrene, kræver det især mere personale om aftenen og om natten. Vi finder det naturligt og rigtig, at beboerne skal være</p>	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken.</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til at ansætte aktivitetsmedarbejdere på alle plejecentrene. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Bemærkningen er relateret til udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>”herre i eget liv” samt at plejecenterets tilbud skal tilpasse til den beboer. Det kan dog være vanskeligt, at inddrage beboernes selvbestemmelsesret i sengetider, idet der er nødvendigt at hjælpe beboerne i seng når der er personale på plejecenteret.</p> <p>På Egely plejecenter er der kun 1 person på arbejde om natten. Nattevagtens tid går med at besvare nødkald og tage sig af demente nattevandrere. Hun har derfor ikke mulighed for at tilgodese beboeres ønsker om, at komme sent i seng eller tidligt op</p> <p>Kvalitet, samarbejde og sammenhæng i plejen Det nævnes flere steder, at en værdig ældrepleje forudsætter fagligt kvalificeret personale, der arbejder efter nyeste viden og metode. Dette synspunkt er vi helt enige i. Vi vil blot gøre opmærksom på, at kompetenceudvikling koster ressourcer. Vi ser ligeledes beboerne bliver tiltagende komplekse, og dermed har de også behov for personale med flere sygeplejefaglige kompetencer.</p> <p>Maden og det gode måltid Undersøgelser viser, at langt de fleste beboere på plejehjem får forbedret deres nattesøvn hvis de får varm mad om aftenen. Desuden har langt størsteparten af de ældre gennem et langt liv været vant til at det varme måltid ligger om aftenen. I forhold til den rehabiliterende tankegang vil det ligeledes være en fordel at den varme mad serveres om aftenen. Dette fordi, det kræver flere personalehænder, at støtte beboerne til at smøre deres egen smørrebrød, og ved frokosttid er der flere personaler på arbejde.</p>	<p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken forventes det, at vil der blive afsat midler til kompetenceudvikling af personale. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til en bruger- og pårørendeundersøgelse i hjemmeplejen og på plejecentrene. Administrationen anbefaler at denne undersøgelse bl.a. sætter fokus på maden og det gode måltid. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Mange demente beboere spejler sig i deres omgivelser hvilket ofte resultere i at de hellere vil have personalets private mad, end den mad køkken Ballerup servere. Af hensyn til det hyggelige måltid med socialt samvær mener vi at det pædagogiske måltid bør genindføres.</p> <p>En værdig død En værdig død forudsætter bl.a. at den døende kan få den nødvendige medicin 24 timer i døgnet. Det er desværre ikke alle plejecentre der har sygeplejersker om natten. Vi vil derfor foreslå, at SHS-teamets åbningstid udvides til også at omfatte natten. En anden mulighed er, at natsygeplejersken i døgnplejen vil give PN-medicin på plejecentrene om natten.</p> <p>Hensigten med, at personalet skal have tilstrækkelig tid, samt skal have kompetencer til at tilbyde samtaler til den døende og de pårørende, er fin. Vi vil blot gøre opmærksom på, at dette kræver ressourcer i forhold til ekstra personale og mere uddannelse.</p>	<p>bemærkningen.</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til at opkvalificere og opnormere den sundhedsfaglige støtte i den sidste tid. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>
Tandplejens lokalMED	<p>Først og fremmest tillykke med det flotte resultat, det er et stort og vigtigt arbejde! Og den ramme, der er udarbejdet er et godt grundlag for udarbejdelse af de konkrete handleplaner, der skal følge efter.</p> <p>Ifht. disse vil Tandplejen gerne pege på, at flere og flere ældre har egne tænder og dermed et øget behov for tandpleje og tandlægefaglig hjælp, så de kan bevare deres tænder, hvilket har stor betydning for livskvalitet, fravær af smerter pga.</p>	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til kompetenceudvikling af personale bl.a. i henhold til tandpleje. Administrationen vurderer, at der ikke</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>tandsygdomme og muligheden for at nyde et godt måltid med god tyggefunktion – forhold der alle hænger sammen med et værdigt ældreliv.</p> <p>Konkret vil tandplejen foreslå, at følgende afspejler sig i de kommende handleplaner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mundplejen hos de ældre på plejecentre og i hjemmeplejen opprioriteres hos plejepersonalet på plejecentre og i hjemmeplejen. Tandplejen står gerne til rådighed ved et evt. behov for kompetenceudvikling af plejepersonalet i den forbindelse. - fokus på visitation til omsorgstandpleje. Særlig opmærksomhed skal blandt andet rettes mod overgangen fra ældretandpleje på kommunens klinikker eller hos private tandlæger til omsorgstandplejen, når behovet opstår. - Det bør prioriteres, at sikre økonomisk bistand til de ældre borgere, der ikke selv har mulighed for at afholde udgifterne til tandbehandling samt at fortsætte tilbuddet om ældretandpleje i Ballerup Kommune. Dette fordi den sociale ulighed i sundhed blandt andet viser sig som ulighed i livskvalitet, ligesom antallet af naturlige tænder er tydeligt sammenhængende med socioøkonomiske forhold. 	<p>er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>
Lokal MED Rødbo	<p>MED-udvalget på Rødbo har afholdt møde og debatteret høringsudkastet til en værdighedspolitik for Ballerup Kommune.</p> <p>Udvalget vil først og fremmest anerkende kommunens indsats for, at målgruppen i værdighedspolitikken bliver udvidet, så den også bliver målrettet borgere, som på</p>	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>baggrund af deres sociale status eller livssituation er sundhedsmæssigt udsatte.</p> <p>Det er udvalgets oplevelse, at politikken er god og omfatter væsentlige områder, som har stor betydning for en fælles og målrettet kommunal indsats Vi har ingen indvendinger eller tilføjelser til udkastet.</p> <p>Det store spørgsmål bliver så, hvordan politikken kommer til at efterleves i praksis – hvordan der bliver arbejdet med den i hverdagen og fulgt op på den.</p>	
Lokal MED: Helhedstilbuddet Stokholtbuen og Aflastningstilbuddet Torvevej	Vi tilslutter os det udmærkede høringsudkast og er især tilfredse med, at der er tænkt på gruppen af udviklingshæmmedes levevilkår i senalderen.	Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken
Lokal MED Ballerup hjemmepleje	<p>I hjemmeplejen kan der støttes fuldt op om de beskrevne overordnede værdier og prioriteringer for personlig hjælp, omsorg og pleje i politikken for værdig ældrepleje i Ballerup Kommune. De beskrevne værdier og tilgang til kommunens borgere der har brug for pleje og omsorg er i god tråd med hjemmeplejens værdigrundlag og kommunens rehabiliteringsstrategi.</p> <p>I hjemmeplejen er vi særlig optaget af implementeringsstrategien og udmøntningen af midlerne, som ikke kan læses ud af Ballerups værdighedspolitik. Vi mener følgende opmærksomhedspunkter skal være til stede for at udmønte værdighedspolitikken:</p> <p>Som kommunens hjemmepleje har vi en stor aktiv rolle i</p>	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p> <p>Bemærkningen er relateret til den lokale implementering af værdighedspolitikken. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>forhold til at udføre pleje og omsorg ud fra den gældende overordnede værdighedspolitik for de ældre der bor i eget hjem. Derfor er det vigtigt, at for at vi som ansatte i hjemmeplejen kan understøtte de 5 områder, skal der aftales rammer for udførelsen af de visiterede indsatser med vores samarbejdspartnere, således at den enkelte ældre oplever at der tages udgangspunkt i den enkeltes ønsker og behov. Da vi i hjemmeplejen er meget tidsstyret, ser vi det tit kollidere med de gode hensigter. Så det er vigtigt at der afdækkes hvilke ressourcer der er til rådighed for at udmønte denne politik, samt hvordan det gøres i det tværfaglige samt monofaglige samarbejde.</p> <p>I hjemmeplejen ser vi at det er vigtigt at de ansatte skal vises tydelige rammer for hvad der kan lade sig gøre og hvad der ikke kan lade sig gøre, når den ældre har et behov og ønske som ikke vil kunne lade sig gøre at imødekomme inden for eksisterende politisk bestemt ydelseskatalog. Har vi f.eks så mulighed for at imødekomme dette behov alligevel, fordi det er det der er vigtigst for borgeren?</p> <p>Samtidig ser vi at der skal yderligere kompetenceudvikling af hjemmeplejens medarbejdere til for at den enkelte kan understøtte områderne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Livskvalitet • Selvbestemmelse • Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen • Mad og ernæring • En værdig død. 	<p>Bemærkningen er relateret til implementering af den rehabiliterende tilgang i kommunen og skal derfor drøftes i regi af denne implementeringsopgave. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til kompetenceudvikling af personale indenfor de fem indsatsområder. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Der skal etableres et netværk og et kompetenceudviklingsprogram, så de midler der tildeles kan resultere i en varig løsning og på sigt indgå i den daglige drift.</p>	
<p>MED-udvalg i Træning og Aktivitet</p>	<p>Politikken forholder sig til emnerne livskvalitet, selvbestemmelse, kvalitet tværfaglighed og sammenhæng i plejen, mad og ernæring samt en værdig død.</p> <p>Vi vælger i nærværende høringssvar at sætte fokus på de to første emner, hvor vi med udgangspunkt i erfaringer fra vores praksis, gerne vil komme med bud på "hvordan".</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ "Ikke visiterede træningstilbud" i lokalområderne. Vi ser et behov for et sådant tilbud i zonen mellem tilbud varetaget i regi af frivillige og vores visiterede tilbud (behov for en vis faglighed). Der er behov for, at kunne understøtte denne målgruppes mulighed for et aktivt liv samt mulighed for at skabe og indgå i sociale relationer. <p>Vi ser et stort potentiale i at koble fysisk aktivitet/træning og mulighed for netværksdannelse i kombination med måltider i cafeerne (i samarbejde med cafemedarbejderne).</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Derfor foreslår vi en opnormering af team træningsassistent til varetagelse af "ikke visiterede træningstilbud" i lokalområderne. 	<p>Bemærkningen er relateret til udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Det skal bemærkes, at Ballerup Kommune allerede har "ikke visiterede træningstilbud" i regi af Sundhed & Forebyggelse, fx Motion i det fri.</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til at udbrede træning i kommunens eksisterende træningsfaciliteter.</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ I regi af T&A er der behov for, at kunne tilbyde længerevarende tilbud om vedligeholdende træning end vores nuværende kvalitetsstandarder giver mulighed for. Dette for, at denne målgruppe af ældre kan få rette faglige støtte til og mulighed for, at bevare deres funktionsniveau/udskyde yderligere tab af funktionsniveau. ✓ Tilbyde kørselsmulighed til de borgere, som ikke kan komme ud af egen bolig fx på grund af nedsat fysisk funktionsniveau, manglende initiativ, angst eller depression. 	
<p>Med udvalg Sønderhaven og Toftehaven</p>	<p>Vi mener det er et relevant og vedkommende forslag til en værdighedspolitik der er udarbejdet. Det er godt at så mange interessenter, har været med til at komme med input til værdighedspolitikken.</p> <p>Vi er enige i at målgruppen skal være borgere, som på baggrund af deres sociale status eller livssituation er sundhedsmæssigt udsatte.</p> <p>Det er godt at politikken har borgerens ønsker og behov i centrum. Følelsen af selvbestemmelse for det enkelte menneske er vigtig, "at være herre i eget liv," så man selv er med til at definere hvad der er vigtigst, når der tales værdighed.</p> <p>Når værdighedspolitikken er vedtaget og skal implementeres, kunne vi tænke os, at hver enkelt medarbejdergruppe stiller sig spørgsmålet: "Hvordan gør vi hos os" til hvert enkelt punkt og sammen definerer vores handlinger. F.eks. står der i værdighedspolitikken: "At maden i kommunens plejecentre serveres i hyggelige omgivelser med mulighed for socialt samvær."</p> <p><i>Derfor sørger jeg som medarbejder for: At her er pænt og</i></p>	<p>Bemærkningen er relateret til den lokale implementering af politikken. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
<p>MED udvalget i Plejecentrene Rosenhaven og Lunde haven</p>	<p><i>ryddeligt i rummet hvor der spises, at blomster og borddækning afspejler årstiden, jeg skaber god stemning og sørger for at der er god tid til måltidet, jeg hjælper beboerne med at skabe relationer o.s.v.</i></p> <p>Generelle kommentarer: Vi er enige i den overordnede vision for Politik for værdig ældrepleje i Ballerup Kommune. Vi deler kommunens holdning til hvilket værdier og prioriteringer for personlig hjælp, omsorg og pleje, der skal gives til personer over folkepensionsalderen. Overordnet mener vi, at politikken er meget ambitiøs, hvilket er godt, og dermed også er ressourcekrævende.</p> <p>Vedr. Livskvalitet: Både Rosenhaven og Lunde haven har hver ansat en aktivitetsmedarbejder. Vi har også allerede kontakt med mange frivillige, og har derfor afsat ressourcer til at understøtte dette arbejde. Vi er bekymrede for, hvordan vi fremover, (med omprioriteringspuljen in mente) skal få råd til at bevare netop disse funktioner - både aktivitetsmedarbejder og lokal frivillig koordinator, i takt med at puljen realiseres. Vi anser disse funktioner for at være af afgørende betydning for netop at lykkes med ambitionerne på dette område.</p> <p>Vedr. selvbestemmelse: Vi er enige i, at de ældre skal have mulighed for at bestemme selv, herunder at de skal have medbestemmelse på, hvornår de f.eks. vil i seng eller vil op. Hvis denne del skal implementeres fuldt ud, vil det kræve ekstra ressourcer både aften/nat.</p> <p>I forhold til selvbestemmelse, bør velfærdsteknologi også indtænkes. Her tænker vi f.eks. på robotstøvsugere, så de</p>	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til ansættelse af aktivitetsmedarbejdere på alle plejecentrene. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Bemærkningen er relateret til udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Administrationen anbefaler, at der</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>ældre selv kan være med til at bestemme, hvornår de vil have gjort rent.</p> <p>Kvalitet, samarbejde og sammenhæng i plejen Vi er enige i, at vi skal have et fagligt dygtigt og kvalificeret personale. Dette kræver ressourcer – både til undervisning og til vikardækning, når personalet er på kursus. Da demografien viser, at vi får flere og flere ældre med en demenssygdom, er det vigtigt, at vi fremover har fokus på kompetenceudvikling indenfor demensområdet.</p> <p>Vi mener endvidere, at det tværfaglige samarbejde internt i kommunen fortsat skal understøttes. Herunder udbygning af borgervejleder funktionen</p> <p>Maden og det gode måltid Undersøgelser viser, at langt de fleste beboere på plejehjem får forbedret deres nattesøvn, hvis de får varm mad om aftenen. Dette har langt de fleste også været vant til fra deres tidligere liv.</p>	<p>tilføjes følgende tekst til afsnittet om kvalitet, samarbejde og sammenhæng i plejen: <i>Høj kvalitet og nyeste viden og metoder handler også om at afprøve og implementere velfærdsteknologiske løsninger i de situationer, hvor det kan gøre borgeren mere selvhjulpne og understøtte og kvalificere personalet i opgaveløsningen.</i></p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til kompetenceudvikling bl.a. i henhold til pleje af demente. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen. I politikken er der allerede fokus på, at høj faglig kvalitet kræver en tværfaglig tilgang (s. 9).</p> <p>Bemærkningen er relateret til udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Vi vil derfor anbefale, at den varme mad serveres om aftenen, og at det pædagogiske måltid indføres.</p> <p>En værdig død Vi synes det er vigtigt, at ældrepleje også indbefatter den sidste del af livet. Her er ikke mindst smertebehandling døgnet rundt meget vigtig. Dette kræver at vi har sygeplejersker i vagt om natten, eller at SHS teamet udvides til også at arbejde om natten. En anden mulighed er, at der ansættes fast plejecenter læge, som kan ordinere medicin til f.eks. nattevagten.</p>	<p>baggrund af bemærkningen.</p> <p>Bemærkningen er relateret til udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>
Kommunale Råd		
Seniorrådet	<p>Seniorrådet finder, at forslaget til Værdighedspolitik for Ballerup Kommune overordnet set er tilfredsstillende og oven i købet let at læse. Det er derudover positivt, at vores medborgere med anden etnisk baggrund end dansk er tænkt ind i hele politikken.</p> <p>Selvbestemmelse På side 8 tilføjes følgende dot'er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At ældre borgere med minoritetsbaggrund og med svage danskundskaber får tilbudt tolkebistand. • At der bliver øget fokus på medicinhåndtering. • At der gives bedre muligheder for forebyggende og tilstrækkelig tandbehandling. • At der også fokuseres på svagtseende og hørehæmmede borgere. • At der kommer fokus på forebyggende træning. 	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p> <p>Bemærkningen er relateret til udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Det skal bemærkes, at ifølge forvaltningsloven har de offentlige myndigheder pligt til at gøre sig selv forståelige og sikre, at deres budskaber er forstået af modtageren. Derfor vil der i mange sager være mulighed for at få tildelt tolkebistand af de offentlige</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Kvalitet, samarbejde og sammenhæng i plejen På side 10 tilføjes følgende tekst under 2. dot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At støtten er målrettet den enkeltes behov og at personalet respekterer, at det foregår i borgerens eget hjem. <p>Mad og det gode måltid På side 12 tilføjes følgende dot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At der er afsat den fornødne tid til arbejdet. <p>En værdig død På side 13, næstsidste afsnit: En værdig sidste tid og en værdig død for den enkelte forudsætter, at personalet har faglige kompetencer og tilstrækkelig tid til at drage omsorg for den døende og de pårørende. Personalet skal være klædt på til og have tid til at tage samtaler med den døende og de</p>	<p>myndigheder. Det skal bemærkes, at Ballerup Kommune allerede har et stort fokus på medicinhåndtering, hvilket understøttes af kommunens risikomanager. Det skal bemærkes, at der allerede er sat fokus på borgere med handicap i afsnittet, herunder også svagtseende og hørehæmmede (s. 8, punkt 4).</p> <p>Administrationen anbefaler, at der tilføjes følgende tekst til afsnittet om selvbestemmelse: <i>"At personalet respekterer borgernes privatsfære i forbindelse med, at støtten og plejen ydes i borgerens eget hjem eller i eget værelse på plejecenter"</i>.</p> <p>Administrationen anbefaler, at der tilføjes følgende tekst til afsnittet om Mad og det gode måltid (s. 12, punkt 7): <i>"At der afsættes de fornødne personalemæssige ressourcer således, at den enkelte borger får den rette støtte til at spise i det tempo der er behov for."</i></p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til at opkvalificere og opnormere den sundhedsfaglige støtte i den sidste tid. Dermed er det realistisk at kommunen</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>pårørende om de tanker og følelser, der kan være i den sidste tid. Seniorrådet finder, at dette afsnit er urealistisk, og bør måske derfor slettes.</p> <p>På side 16 tilføjes følgende tekst under 2. dot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At personalet forsøger at imødekomme særlige ønsker omkring eksempelvis at dø hjemme eller på hospice, ønsker omkring smertelindring og livsforlængende behandling herunder også fravalg af livsforlængende behandling. 	<p>skal efterleve værdien.</p> <p>Administrationen anbefaler, at teksten ændres således: "At personalet forsøger at imødekomme særlige ønsker omkring eksempelvis at dø hjemme eller på hospice, ønsker omkring smertelindring og til- eller fravalg af livsforlængende behandling"</p>
Frivillighedsrådet	<p>Med sit høringssvar er det håbet, at Frivillighedsrådet bidrager til yderligere kvalificering af 'Politik for værdig ældrepleje i Ballerup Kommune', herunder bidrager til en bredere og tydeligere markering af værdien i, at Ballerup Kommune arbejder på at samarbejde tættere med frivillige (sociale) foreninger / organisationer, pårørende og lokalområder. At fremme af aktivt og samskabende medborgerskab således tydeliggøres med henblik på derved at være med til at øge støtte- og omsorgsmuligheder og dermed den almene velfærd til fælles glæde for kommunens ældre.</p> <p><u>Generelle betragtninger og anbefalinger</u> 'Politik for værdig ældrepleje i Ballerup Kommune' giver i sin indledning en fin beskrivelse af baggrunden for udarbejdelsen af værdighedspolitikken og af processen frem til den udarbejdede politik. Frivillighedsrådet var repræsenteret i kommunens temabaserede gruppearbejde og med tilfredshed konstateres genkendelighed i flere af politikkenes områder fra input fra</p>	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p> <p>Målgruppen for værdighedspolitikken er afgrænset i loven om social service til at være borgere over folkepensionsalderen, der modtager ydelser efter lov om social service. Det er således ikke muligt for Ballerup Kommune at ændre eller afgrænse</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>de i gruppearbejdet formulerede værdikort. Frivillighedsrådet er enig i betragtningerne om, at alle borgere skal behandles værdigt. Men i stedet for at afgrænse gruppen ud fra alderskriteriet 'ældre over folkepensionsalderen' kunne kriteriet være 'seniorer, som omfattes af sociale og kulturelle tilbud målrettet denne gruppe'. Dermed inkluderes også ældre førtidspensionister, arbejdsledige seniorer, efterlønsmodtagere, udviklingshæmmede med demens m.fl. Frivillighedsrådet er af den opfattelse, at det kan give god mening også at formulere en værdighedspolitik, som målrettes de yngre voksne, al den stund, at denne persongruppe mest har andre behov end ældre. Det samme med børn og unge.</p> <p>Afsluttende omkring kommunens indledende ord anbefaler Frivillighedsrådet, at kommunens ældrepolitik fra 2005 <i>'Et godt ældreliv i Ballerup Kommune'</i> følges op og tilrettes med de dele af den nye værdighedspolitik, som erstatter ældrepolitikken. Det giver mening kun at skulle forholde sig til et samlet skriv. Anbefalingen er derfor, at det tiltag fremgår i sidste afsnit af de indledende ord.</p> <p>Ad: Fremtidens udfordringer og muligheder for en værdig ældrepleje Frivillighedsrådet anbefaler, at der med henblik på tydeliggørelse af samskabende samarbejde omkring løft af velfærd, omsorg og livskvalitet til slut i første afsnit tilføjes: ..... skal favnes gennem en fælles og målrettet kommunal indsats, <i>der også inkluderer samskabende medborgerskab i form af samarbejde med en række aktører fra blandt andet frivillighedsområdet.</i> Tilføjelsen lægger fint op til afsnit 6.</p>	<p>målgruppen på en anden måde. Administrationen vurderer derfor, at der ikke kan foretages ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Administrationen anbefaler, at der ikke foretages opdatering af kommunens ældrepolitik <i>'Et godt ældreliv i Ballerup Kommune'</i>. I stedet anbefales, at der udarbejdes en ny sundhedspolitik for Ballerup Kommune. Det vurderes, at værdighedspolitikken i sammenspil med en opdateret sundhedspolitik vil dække alle relevante områder af ældrepolitikken.</p> <p>Det primære fokus for værdighedspolitikken er de ydelser, som <u>kommunen</u> tilbyder borgerne efter lov om social service. Endvidere er der i politikken allerede er sat fokus på nødvendigheden af et tæt samarbejde mellem Ballerup Kommune og eksterne aktører i forhold til at skabe værdige liv for kommunens borgere (s. 4, sidste to afsnit).</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Ad: Livskvalitet Frivillighedsrådet vil indledningsvist udtrykke ønske om, at der i kommunens boligudbud eksisterede boenheder svarende til tidligere tiders alderdomshjem, hvor noget friskere ældre, end de ældre, som i dag visiteres til kommunens plejecentre - kunne bo og få nogle gode år og opleve et fællesskab med ligestillede. Opleve en livskvalitet.</p> <p>Frivillighedsrådet anbefaler, at der tilføjes et afsnit 5, der indholdsmæssigt bør handle om tilgængelighed. Manglende tilgængelighed kan være barrierer for udfoldelse af liv og dermed en bremse for livskvaliteten. Følgende foreslås: <i>'Et helt afgørende element i bestræbelserne på at sikre det gode, meningsfulde og livskvalitetsmæssige ældreliv med de samme muligheder som andre for en mest mulig selvstændig og aktiv deltagelse i samfundslivet er nedbrydningen af barrierer i det omgivende samfund. Samfundet og de forskellige tilbud, som generelt er til rådighed, skal mest muligt være tilgængelige – fysisk, kommunikativt, socialt og økonomisk. Den enkeltes udfoldelsesmuligheder kan være afhængig af forskellige former for compensation som f.eks. transportmuligheder, ledsagelse eller personlig hjælper, tolkning, hjælpemidler mv. Social tilgængelighed handler om, at den enkelte mødes af accept og respekt. Om den enkelte føler sig velkommen i forskellige sammenhænge. Økonomisk tilgængelighed skal sikre, at der udbydes aktiviteter, som omkostningsmæssigt også matcher ældre</i></p>	<p>Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Bemærkningen er relateret til udmøntningen af midler. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Administrationen anbefaler, at der tilføjes et afsnit 5 med følgende tekst i afsnittet om livskvalitet: <i>" At kunne fastholde et meningsfuldt liv med interesser, aktiviteter og deltagelse i lokalsamfundet på trods af de funktionsnedsættelser, der kan følge med alderen, kræver også, at der er fokus på tilgængelighed i kommunens tilbud, for eksempel når det gælder fysiske rammer, transport og kommunikation".</i></p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p><i>med et lavere indkomstgrundlag. Såvel kommunale som frivillige / foreningsmæssige kulturelle og sociale aktiviteter har en fælles opgave i at have fokus på tilgængelighed'.</i></p> <p>Ad: Selvbestemmelse Frivillighedsrådet anbefaler, at "nye danskere" / etniske ældre får et par ord i et selvstændigt afsnit 5 – dvs. i afsnittet efter 'Borgere med handicap, psykiske lidelser og sociale problemer ...' Følgende tekst foreslås: '<i>Ældre fra etniske minoritetsgrupper er en stigende del af ældrebilledet også i Ballerup Kommune. Mange har en kulturel baggrund, hvor det har været familien, der har taget sig af omsorgen for de ældre. Sådanne eventuelle forventninger til børnene kan dog langt fra indfries i det danske samfund.</i> <i>Det er vigtigt at påpege, at der på området er lige ret, men ikke lige muligheder. Derfor vil det være nødvendigt at skabe tiltag, der giver mulighed for alle ældre herunder, at der i den samskabende velfærdsindsats bredt arbejdes med betydningen af lige ret i relation til f.eks.: holdninger, aktiviteter, sprog, uddannelse af personale, / frivillige, (pleje)bolig, kultur, kost, information til ældre.</i> <i>Dermed kan denne gruppe ældre have andre behov, ønsker og forudsætninger for selvbestemmelse. Også i den sammenhæng stilles særlige krav til den måde, vi indretter vores tilbud på ligesom det stiller krav til faglighed og gensidig rummelighed'.</i></p> <p>I sidste afsnit der begynder med '<i>Den enkelte ældres mulighed for at udøve selvbestemmelse ...'</i> foreslås i sidste sætning tilføjet '<i>...for eksempel om kommunens tilbud og om tilbud inden for frivillighedsområdet / foreningslivet samt om de juridiske rammer....'</i></p>	<p>Administrationen anbefaler, at der tilføjes følgende sætning (side 9): Borgere med handicap, psykiske lidelser og sociale problemer bliver også ældre. De kan have andre behov, ønsker, ressourcer og forudsætninger for selvbestemmelse. <i>Det samme gælder for borgere med svigt i kognitive funktioner (for eksempel borgere med demens) og borgere med anden etnisk baggrund end dansk, som har en anden kulturel baggrund.</i> Det stiller særlige krav til den måde, vi indretter vores tilbud på og til personalets faglighed og rummelighed.</p> <p>Administrationen anbefaler, følgende tekst tilføjes i politikken: <i>Den enkelte ældres mulighed for at udøve selvbestemmelse forudsætter, at man er velinformeret om kommunens tilbud, om ens</i></p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Ad: Kvalitet, samarbejde og sammenhæng i plejen Frivillighedsrådet anbefaler, at overskriften tilføjes og omsorgen. Dette fordi afsnittet også omtaler omsorgsopgaver. Omsorg kan således også inkludere frivilliges indsatser = en KAN – opgave. Pleje er primært en SKAL – opgave, som varetages af ansat personale.</p> <p>Med afsæt i ovenstående anbefales, at der sidst i 2. afsnit tilføjes: <i>'Denne forudsætning udelukker dog ikke, at det kommunale tilbud kan suppleres med et frivilligt tilbud, som f.eks. en besøgsordning. Langt de fleste frivillige er stabile og er drevet af engagement og lyst til netop at være frivillig inden for det område den enkelte frivillige er inden for. Den frivillige har tid og overskud og bidrager til selskab og livskvalitet såvel for den ældre som besøges, som for sig selv'.</i></p>	<p>rettigheder og muligheder. Derfor forudsætter selvbestemmelse også viden og kompetencer hos personalet, for eksempel om kommunens tilbud, <i>om tilbud i frivilligt eller foreningsregi</i>, og om de juridiske rammer vedrørende selvbestemmelse og magtanvendelse.</p> <p>Administrationen anbefaler, at overskriften på s. 10 ændres således: <i>Kvalitet, samarbejde og sammenhæng i plejen og omsorgen</i></p> <p>Administrationen anbefaler, at der tilføjes følgende tekst til politikken: <i>I Ballerup Kommune er der allerede mange frivillige tilknyttet de kommunale tilbud, herunder plejecentrene. Der er mange eksempler på positive gevinster og muligheder som bliver til i samarbejdet mellem de frivillige og ansatte i kommunens tilbud. Derfor vil vi i Ballerup fortsat arbejde med at udvikle nye måder at tænke frivillige ind i forhold til kommunens tilbud til ældre.</i></p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Efter sidste linje i sidste afsnit anbefales tilføjelse af, ... <i>herunder samarbejde med pårørende'</i></p> <p>Ad: Mad og det gode måltid Frivillighedsrådet udtrykker absolut enighed i afsnittet som helhed. Kun anbefales det, at måden at levere madordning på til ældre i 'egen bolig' kan have stor betydning. Tillige måltidets indpakning. Er der lidt tid omkring leveringen osv. Flere kommuner har gennemført projekter, der netop belyser betydningen deraf i forhold til at få småt spisende i bedre ernæringstilstand. Et andet tiltag kunne være inspireret af "Danmark spiser sammen" → "Ballerup spiser sammen", hvor organisationer, foreninger, skoler, virksomheder, boligområder / beboere kan gå sammen omkring et måltid. Det kan ske på tværs af generationer, kulturer og samfundslag. Fælles måltider kan skabe nye fællesskaber og forebygge ensomhed. Igen bør der være mere fokus på den samskabende samarbejds mulighed med aktører uden for det kommunale regi.</p> <p>Ad: En værdig død Frivillighedsrådet påpeger også i dette afsnit savnet af den samskabende indsats mulighed, hvor det giver mening. Frivillige indgår også i omsorgsindsatser omkring livets afsluttende fase. F.eks. Kræftens Bekæmpelse Lokalforening og Vågetjenesten.</p>	<p>Administrationen anbefaler, at der tilføjes følgende efter det sidste afsnit i teksten: "<i>Her er det også vigtigt at inddrage de pårørende, hvis borgeren ønsker.</i>"</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til skabe flere valgmuligheder i forhold til maden (fx flere valgmuligheder i forhold til anretning, retter, serveringstidspunkt samt leverandører). Derudover er det afsat midler til indsatser mod ensomhed. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Administrationen anbefaler, at der tilføjes følgende i afsnittet om en værdig død: <i>Det kan også være særlige ønsker om at blive forkælet i den sidste tid, få hjælp til sidste ønsker eller få hjælp til</i></p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Endvidere indgår frivillige i samtaler med pårørende / efterladte.</p> <p>Frivillighedsrådet anbefaler derfor, at afsnittet tilføjes muligheden for at inkludere frivillige, der alle vurderes at være kompetente til sådanne opgaver. Flere frivillige har personlige erfaringer og faglig baggrund. Tilbagemeldingerne fra det temabaserede gruppearbejde pointerede og havde fokus på de frivilliges indsatsers også i relation til "En værdig død".</p> <p><i>Når to bliver til en:</i> Frivillighedsrådet anbefaler også, at der til dette afsnit tilføjes en særlig opmærksomhed og indsats i forhold til den ældre efterladte.</p> <p>Sorg er en reaktion på tab af et menneske, der har betydning i vores liv. Og selvom det er naturligt at miste, når man bliver ældre, er det en absolut risikofyldt forandring i den efterladedes liv. Det letter ikke sorgens følelser, at der er tale om ældre mennesker – måske tværtimod. Det kan være et af de mest belastende og stressende livsbegivenheder, et menneske kan opleve. Følelsesmæssigt kan man ikke foregribe sorg. Man kan reagere helt uforberedt på sorgens voldsomhed, som kan tilføre mistro og manglende støtte fra omgivelser. Oplevelse af ensomhed, mangel på en fortrolig og depressionstilstand. Selvmordsrisiko er ikke ukendt blandt ældre efterladte.</p> <p>Samarbejde med sorggrupper / frivillige er gode medaktører i en forebyggende indsats målrettet efterladte ældre.</p>	<p><i>at kontakte frivillige, der kan yde en særlig omsorg i livets afsluttende fase.</i></p> <p>Sorggrupper og pårørendegrupper er ikke en visiteret ydelse. Derfor er det heller ikke indenfor rammerne af værdighedspolitikken, som kun er relateret til ydelser efter loven om social service. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>
Jørgen Steen Andersen, læge,	Jeg har skimmet papiret igennem og jeg har ingen kommentarer. Det tror jeg ikke der er mange	Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
praksiskoordinator	praktiserende læger der har, så jeg synes det er fint, at det kun er sendt til medlemmerne af LKU. mvh Jørgen PKO	
Organisationer		
Ældresagen	<p>Indledning. Der er ikke behov for indvendinger eller ændringer i det fremsendte høringsforslag, som vi kan tilslutte os. Vi har dog følgende kommentarer/tilføjelser til de enkelte afsnit:</p> <p>Livskvalitet. Vi anbefaler udvidet adgang til transporthjælp for ældre medborgere, og dermed bedre mulighed for at deltage i ønskede aktiviteter, som ofte er en del af den enkeltes livskvalitet. Vi understreger betydningen af selv at kunne vælge sin boligform. (Længst muligt i egen bolig ?). Alternative udformninger af plejecentre bør overvejes, så der kan vælges mellem forskellige bo-former.</p> <p>En respektfuld og venlig adfærd fra plejepersonalets side samt hensyn til borgerens individualitet er afgørende for den ældres livskvalitet</p> <p>Selvbestemmelse. Evnen til selvbestemmelse kan variere afhængig af den enkeltes mentale tilstand og formåen. Svækkelse i form af psykiske lidelser eller demens kræver særlige hensyn.</p>	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p> <p>Bemærkningen er relateret til udmøntningen af midler. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Administrationen vurderer, at der allerede i politikken er sat fokus på, at personalet skal møde borgerne med respekt, venlighed og ligeværdighed (for eksempel s. 10, punkt 3).</p> <p>Administrationen anbefaler, at der foretages følgende ændring: <i>Borgere med handicap, svigt i kognitive funktioner, psykiske lidelser og sociale problemer bliver også ældre.</i></p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Men det må medtænkes, at den ældres bestemmelse kan være påvirket af et ønske om ikke at belaste nærmeste pårørende, samt at der også bør tages hensyn til, at helheden kan begrænse den enkeltes selvbestemmelse</p> <p>Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen. Det anbefales, at der satses på bedre og mere alsidig uddannelse af plejepersonalet, således at psykologisk indsigt i forhold til den ældre medtænkes.</p> <p>Faste plejehjems-læger med indsigt i og interesse for gerontologi anbefales men således, at der stadig er mulighed for, at den enkelte selv kan vælge at beholde egen praktiserende læge.</p> <p>Anvendelse af teknologiske hjælpemidler, eksempelvis robotter, bør afhænge af den enkelte borgers indstilling til sådanne løsninger.</p>	<p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til kompetenceudvikling af personale. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Det skal bemærkes, at I satspuljeaftalen for 2016-2019 er der nationalt afsat 100 mio. kr. til fast tilknyttede læger til plejecentre og medicingennemgang. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Administrationen anbefaler, at der tilføjes følgende tekst om velfærdsteknologi til afsnittet på s. 10 om kvalitet, samarbejde og sammenhæng i plejen: <i>Høj kvalitet og nyeste viden og metoder handler også om at afprøve og implementere velfærdsteknologiske løsninger i de</i></p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Mad og ernæring. Den enkelte ældre borger skal have mulighed for selv at vælge leverandør af det daglige varme måltid. Der bør ydes hjælp til at indtage sin mad i fællesskab med andre f.eks. på en af kommunens plejecentercafeer.</p> <p>En værdig død. En værdig død indebærer retten til en fredelig død. Ønske om at undgå livsforlængende behandling skal respekteres. Ligeledes ønske om at dø i eget hjem.</p> <p>Det udgående læge/sygeplejerskehold ved kommunens hospice skal udvides, så det kan træde til i terminalfasen.</p>	<p><i>situationer, hvor det kan gøre borgeren mere selvhjulpne og understøtte og kvalificere personalet i opgaveløsningen.</i></p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til madklippekort samt styrkelse af personalenormering omkring måltiderne. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p> <p>Administrationen anbefaler, at teksten ændres således: "At personalet forsøger at imødekomme særlige ønsker omkring eksempelvis at dø hjemme eller på hospice, ønsker omkring smertelindring og <i>til- eller fravalg</i> af livsforlængende behandling"</p> <p>I forbindelse med udmøntningen af midlerne tilknyttet værdighedspolitikken, er der afsat midler til at opnormering samt opkvalificere den sundhedsfaglige støtte i den sidste tid. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>Sammenfatning. Samtidig med, at de gode intentioner og visioner for værdighed i ældreplejen anerkendes, ser vi frem til, hvordan intentionerne kan udmøntes i reelle nyskabelser og tiltag ! Vi glæder os over, at det stigende antal ældre, plejekrævende medborgere i Ballerup Kommune i kraft af en visionær værdighedspolitik i ældreplejen kan forvente en endnu bedre alderdom under mottoet: "Den ældre medborger i centrum !"</p>	<p>bemærkningen.</p> <p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p>
Borgere		
<p>Ellen Thuesen socialrådgiver, forhenværende formand for Alzheimerforeningens retsudvalg og tidligere medlem af Det Ethiske Råd</p>	<p>En værdig død.</p> <p>Ingen kan vel være uenig i de smukke intentioner, der beskrives. Men hvor er det svært at forholde sig til uden udmøntning, handlingsplan, implementering. Hvor jeg dog mangler denne redegørelse for at kunne mene noget om høringsudkastet.</p> <p>Så jeg vil gå til forslag til konkretisering. Det bør fremgå, at spørgsmål om døden, den sidste tid, naturligvis løbende skal indgå i omsorgen og plejen. Det er godt, om begyndende demente sammen med deres familie kan få talt om forløbet, så længe de demente er i stand til at forstå betydningen af deres beslutninger. Jeg tænker på spørgsmål om hvor de engang skal begraves, er der behov for at få lavet testamente. Hvad med livstestamente. Og hvem skal bestemme, når de ikke kan mere selv. Hvordan i forbindelse med hjertestop. Hvordan er</p>	<p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p> <p>Administrationen anbefaler følgende ændring af teksten: <i>Også her kan der være forskellige og individuelle ønsker og behov både hos den ældre og de pårørende. I Ballerup Kommune ønsker vi, at plejen og omsorgen for den ældre i den sidste tid så vidt muligt tager hensyn til de særlige ønsker, den enkelte og de pårørende har. Derfor er det en vigtig prioritering, at personalet løbende har samtaler med den ældre om døden – også før den ældre er</i></p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>holdningen til udsigtsløs behandling. Jeg ser det som en proces, der skal starte tidligt.</p> <p>Så hvordan rustes personalet til denne dialog og faglig kompetence til at vejlede. Jeg sidder med "Vejledning om regler for genoplivning ved hjertestop". Den er altså svært uoverskuelig. For det er et svært område at navigere i. Og ikke 2 tilfælde er ens. . Men ulykkeligt, når nogen bliver ufrivilligt genoplivet. Så holdninger dertil bør om muligt være afklarede. Også demente har ret til behandling uanset tilstand. Men de har også ret til at undgå udsigtsløs behandling og ret til at dø, når tid er</p> <p>Pårørende til demente beskriver af og til, at der iværksættes livsforlængende behandling uanset livstestamente og uanset erklæringer fra de døende. Godt om der bliver bedre tid til samtaler, der også indbefatter pårørende og egen læge</p> <p>Det er ikke rimeligt, at der skal tages stilling af frontpersonale i en aftenvagt. Så ender det alt for tit med indlæggelse til ulempe for den ældre svækkede borger. Samarbejdet mellem sundhedsvæsen og socialvæsen bør altid vedr. døende omfatte de pårørende. Også selv om de formelt vedrørende døende ikke er berettiget til at give stedfortrædende samtykke til behandling.</p>	<p><i>døende.</i></p> <p>Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken</p> <p>Administrationen anbefaler, at teksten ændres således: <i>"At personalet forsøger at imødekomme særlige ønsker omkring eksempelvis at dø hjemme eller på hospice, ønsker omkring smertelindring og til- eller fravalg af livsforlængende behandling"</i></p> <p>Det vurderes, at de pårørende allerede er nævnt som en vigtig samarbejdspartner, hvorfor bemærkningen ikke giver anledning til ændringer i politikken.</p>
Andre		
Ballerup Museum	Ballerup Museum har vi læst <i>Politik for en værdig</i>	Bemærkningen indeholder ikke forslag til ændring af politikken

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p><i>ældrepleje i Ballerup Kommune med stor interesse. Social- og sundhedsudvalgets fokus på at inddrage borgerne i udarbejdelse af politikken er prisværdigt. Ligesom vi er enige i udvalgets prioritering af at udvide målgruppen til også at omfatte borgere under folkepensionsalderen, som på baggrund af deres sociale status eller livssituation er sundhedsmæssigt udsatte.</i></p> <p>Livskvalitet og identitet</p> <p>Værdighedspolitikens fokus på livskvalitet samt forståelse for, at livskvalitet hænger nøje sammen med hvem man er, er i tråd med vores overbevisning. En vigtig del af et menneskes identitet er imidlertid ens fortid. Når erindringer om den personlige fortid går tabt, følger ofte depression, social isolation og forringet livskvalitet. Dette er virkeligheden for stadigt flere ældre, der udvikler demenssygdomme. For disse borgere kan livskvaliteten forbedres og følelsen af værd genskabes gennem erindringsformidling.</p> <p>Erindringsformidling eller <i>reminiscens</i> skaber genveje til den dementes personlige erindringer gennem forskellige sanseindtryk. For en stund skubbes problemerne i baggrunden, og de genkaldte minder vækker følelsen af identitet, der rækker ud over øjeblikket. Erindringsformidling stimulerer til samtale om livet og fortiden, og hermed til social interaktion; Pårørende får en sjælden mulighed for dialog med den person, de engang kendte, og plejepersonalet</p>	<p>Bemærkningen er relateret til udmøntning af midler. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>får et indblik i den dementes liv, hvilket skaber forståelse og kan anvendes til at berolige i utrygge situationer.</p> <p>Af alle disse grunde mener vi, at erindringsformidling bør indgå i og være en del af implementeringen af <i>Politik for en værdig ældrepleje</i>.</p> <p>Kulturel diversitet Vi er helt enige i, at en værdighedspolitik skal tage udgangspunkt i samt kunne rumme den enkelte borgers behov. I den sammenhæng mener vi, at de ældres kulturelle diversitet bør fremgå tydeligere i politikken. Den ældres identitet og behov for at <i>holde fast i og fortsætte den måde at leve på, som de har været vant til tidligere</i> er i høj grad kulturelt bestemt. Fokus på høj faglig kvalitet bør derfor udvides til også at omhandle ældreplejens kompetence til at interagere med borgere fra andre lande end Danmark. Fx i forbindelse med højtidstraditioner og kontakt til den demente borger, der har glemt alt dansk og nu kun taler sit modersmål</p> <p>Ballerup Museums erindringsformidling – en del af værdig ældre pleje <i>"Her har jeg været før"</i> således udbød en ældre demensramt kvinde, da hun trådte ind i museets erindringsstue.</p> <p>På Ballerup Museum har vi igennem en årrække arbejdet med erindringsformidling. Originale genstande og historisk autentiske miljøer fra perioden, hvor den demente var</p>	<p>Det vurderes, at det allerede fremgår af politikken, at der skal tages afsæt i den ældres identitet, livshistorie, etnicitet og vaner gennem et langt liv.</p> <p>Bemærkningen er relateret til udmøntning af midler. Administrationen vurderer, at der ikke er behov for at foretage ændringer i politikken på baggrund af bemærkningen.</p>

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p>ung, stimulerer til flere og mere detaljerige erindringer end genstande vi omgås i hverdagen. Vi har derfor anvendt museets samlinger på en ny måde. Konkret har vi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opbygget <i>erindringskasser</i> med hverdagsting fra forskellige tidsaldre, der bliver lejet ud til plejecentre – ofte med museets erindringsformidler med i købet. • Indrettet en stue, som de så ud i 1950erne. Her kommer mindre grupper af demente på besøg, og vi har god erfaring med, hvordan de gammelkendte omgivelser åbner for ellers glemte erindringer. <p><u>Faglig kvalitet</u> Museet har en høj faglighed indenfor erindringsformidling. Vi opretholder denne gennem sparring med andre museer – heriblandt særligt Den Gamle By i Århus, der forsker i og har omfattende erfaring på erindringsområdet. Derudover har Ballerup Museum en stærk social profil og en solid lokalforankring med et bredt netværk af samarbejdspartnere i kommunens plejecentre, foreninger, skoler, kulturinstitutioner og ikke mindst ældre i form af stedets store gruppe frivillige medarbejdere.</p> <p>Museet har således en allerede etableret platform for, hvordan vi som kulturhistorisk institution kan bidrage til udarbejdelsen og implementeringen af Ballerup Kommunes værdighedspolitik.</p>	

Aktør	Høringssvar	Bemærkninger og Konsekvens i Værdighedspolitikken
	<p><u>Vores vision</u> Det er vores vision at udvide og fremtidssikre erindringsarbejdet – dels ved at forankre de eksisterende tilbud i en kommunal praksis – dels ved at udvikle nye tilbud til gavn for borgere, plejepersonale og kommunen.</p> <p>Et ligeværdigt samarbejde med kommunens ældresektor er et ønskescenarie. Således kan initiativer vokse ud af faglig relevans, og museet kan udvikle tilbud, der er brugbare i plejecentrenes hverdag og som hjælper den enkelte demente. En sådan forankring samt videreudvikling af museets erindringsformidling kan muliggøres ved tilføring af midler. Vi håber derfor på at komme i betragtning i fordelingen af værdigpolitikens økonomiske midler, så vi kan fortsætte og udvikle vores vigtige arbejde med forbedring af de svage ældres livskvalitet.</p>	